

XVI INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA NAUKOWA
z cyklu „CZŁOWIEK I ŚWIAT – WYMIARY ODPOWIEDZIALNOŚCI”
„Kryzysy odpowiedzialności: autorytet, sprawczość i wypalenie”

Żyjemy w świecie głębokich i fundamentalnych przemian. Załamuje się dotychczasowy ład społeczny, ekonomiczny, polityczny, prawny i międzynarodowy. Na margines życia intelektualnego spychane są dotychczasowe autorytety instytucjonalne i personalne. Ich miejsce zajmują zjawiska dotychczas uznawane za nieistotne i pozbawione przyszłości. Zamierają tradycyjne umiejętności i formy stanowiące dotychczasowe ramy życia duchowego. Na naszych oczach dokonuje się nowy etap transformacji cyfrowej związany z ekspansją AI. Debata publiczna przenosi się na fora internetowe, do mediów społecznościowych – na Instagram i do Tik-Toka.

Traktowane przez dziesięciolecia lekceważąco i pogardliwie tzw. „teorie spiskowe” czy też nowo powstające, jak np. „effective accelerationism”, nabierają obecnie cech nowej „wielkiej narracji” podejmującej walkę o definiowanie naszej teraźniejszości i przyszłości.

Nowe, agresywne idee uderzają dzisiaj nie tylko w podstawowe założenia współczesnego świata, ale również w jego „kotwice pewności” – instytucje i języki, które przez lata osadzały go w intelektualnej codzienności. W ich świetle autorytet nauki, a zwłaszcza akademickiej filozofii, przedstawia się jako formacja zniewalająca, chociaż wcześniej przez dekady systematycznie ją deprecjonowano jako rynkowo nieopłacalną. Podobna logika obejmuje ekologię, feminizm, LGBT czy awangardę artystyczną. Niegdyś były one żywymi ogniskami krytyki społecznej i nadzieją na etyczną regulację porządku, a neoliberalizm chętnie je w sobie mieścił, czerpiąc z ich energii moralne alibi i prezentując się jako system pluralistyczny oraz tolerancyjny. Dzisiejsza narracja demonizuje je jako opresyjne ideologie. Idee te zostają odrzucone, a wraz z nimi wygasa ich zdolność do podważania i przeobrażania świata.

Filozofia w ogóle, a filozofia praktyczna w szczególności, podobnie z resztą jak nauki społeczne, stają przed wyzwaniem określenia swojej roli w tym nowym świecie. Nie chodzi tylko o rozstanie z neoliberalnym ładem ideologicznym, ale również o wpisanie się w nowy ład cyfrowy, zdefiniowanie swojej przyszłości.

Uznawana za najpoważniejsze wyzwanie naszych czasów transformacja ekologiczna, mająca powstrzymać katastrofę klimatyczną, przeżywa głęboki kryzys wizerunkowy, organizacyjny i strategiczny. Powstrzymywane są działania i odsuwane terminy realizacji nawet najbardziej oczywistych jej celów. Apele o odpowiedzialność globalną, los przyszłych pokoleń, przyszłość życia na Ziemi itd. stają się głosem „wołającego na puszczy”.

Jednocześnie rozmaite formy zaangażowania na rzecz zmiany wpadają coraz częściej w koleiny mechanizmu "społeczeństwa zmęczenia", gdzie panowanie presji nieustannej produktywności i samodoskonalenia prowadzi do wyczerpania jednostek i powszechnego zniechęcenia. Z tej perspektywy pytanie o odpowiedzialność spleta się z pytaniem o granice działania, o zdolność do odmowy oraz o warunki odzyskania refleksyjnego dystansu wobec świata, który nieustannie domaga się naszej aktywności.

Słabnięcie „wielkiej narracji” neoliberalizmu głoszącej, że „wolny rynek rozwiązuje wszystkie problemy”, zamiast umożliwiać debatę o przyszłości, coraz więcej miejsca zostawia agresywnej narracji o „wielkiej teorii spiskowej”. Uznaje ona globalne ocieplenie za proces naturalny, ekologię za „lewacki spisek” przeciwko dobrobytowi i dobrostanowi zwykłych ludzi, redukując odpowiedzialność do najbardziej tradycyjnych formuł. Stanowisko nauki dotyczące antropogenicznej genezy zmian klimatycznych wypierane jest przez „zdroworozsądkowe” przekonanie o ich naturalnym charakterze, negujące wszelką odpowiedzialność za własną przyszłość ludzkości.

Jako inicjatorzy Konferencji zapraszamy do dyskusji nad problemami wiążącymi się z kondycją etyki, filozofii i nauki w przeobrażającym się na naszych oczach świecie. Nie chodzi tylko o odpowiedzi na wielkie fundamentalne pytania. Zjawiska w skali „makro” mają swoje konkretne „mikro” przejawy i rozwinięcia, a dogłębna analiza konkretnych zjawisk ujawnia ich nieoczekiwane i paradoksalne aspekty. Nie chodzi o rozwiązania, ale o dyskusję i debatę, wymianę myśli pomagającą oswajać nową i obcą rzeczywistość.

Zapraszamy!

Proponowane obszary tematyczne:

1. Ludzkość wobec nowych globalnych wyzwań - katastrofa klimatyczna
2. Transformacja cyfrowa pod presją AI, algorytmizacji i „rządów kodu”
3. Narodziny nowej dominującej „wielkiej narracji”?
4. Kryzys czy upadek tradycyjnych autorytetów? Narodziny nowych „kotwic pewności”?
5. Rola filozofii i etyki współcześnie
6. Przyczyny i skutki obecnego „wypalenia” (Byung-Chul Han)
7. Polityka Zielonego Ładu - przyczyny i skutki obecnej defensywy
8. Aktywizm ekologiczny - przyczyny i skutki „wypalenia” formuły?

Komitety Programowo-Organizacyjny:

Dr hab., prof. APS Helena Ciążela
Dr hab., prof. UKSW Dominika
Dzwonkowska
Dr hab., prof. PŚ Aleksandra Kuzior
Dr hab., prof. APS Małgorzata Makiewicz
Ks. dr hab., prof. UKSW Ryszard F.
Sadowski
Dr hab., prof. APS Maciej Tanaś
Dr hab., prof. KUL Zbigniew Wróblewski

Dr Marcin Leźnicki
Dr Mateusz Kucz
Dr Katarzyna Łukaszewska
Dr Łukasz Rąb
Dr Piotr Rosół
Dr Iwona Stachowska
Dr Ariadna Ciążela

Zapraszamy do udziału

sekretarz konferencji

Dr Stanisław Chankowski

Publikacja

Pozytywnie recenzowane artykuły związane z tematyką wygłoszonych referatów mogą zostać opublikowane w wysokopunktowanym czasopiśmie naukowym. Tekst przygotowany do publikacji zgodnie z wytycznymi redakcyjnymi, można będzie przesłać na adres odpowiedzialnosc@aps.edu.pl

Szczegóły organizacyjne:

Termin nadsyłania zgłoszeń na konferencję: 15 czerwca 2026 r.

Informacja o przyjęciu zgłoszeń: do 30 czerwca 2026 r.

Termin uiszczenia opłaty konferencyjnej: do 15 lipca 2026 r.

Termin nadsyłania tekstów przygotowanych do publikacji: do 31 października 2026 r.

Termin i miejsce konferencji: 9 października 2026 r., Warszawa: Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Wysokość opłaty konferencyjnej: 200 zł

W przypadku zgłoszenia tekstu do publikacji pokonferencyjnej: 600 zł.